

สนค. แนะนำผู้ประกอบการภาคบริการ รับมือสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง พลิกวิกฤตเอลนีโญ-ลานีญา

สนค. แนะนำผู้ประกอบการภาคบริการ คว้าโอกาส-หลีกเลี่ยงผลกระทบ ในช่วงที่สภาพอากาศเปลี่ยนแปลงสุดขั้วจากปรากฏการณ์เอลนีโญและลานีญาที่จะเกิดขึ้นในปี 2567 นี้ ระบุ ร้านค้า ร้านอาหาร ขนส่ง ท่องเที่ยว สุขภาพ ช่าง อาจกระทบทั้งทางบวกและลบ ต้องเตรียมวางแผนรับมือและคว้าโอกาส ชี้ช่องทางธุรกิจบริการข้อมูล ข่าวสารและสารสนเทศ เป็นตัวช่วยสถานการณ์

กรมอุตุนิยมวิทยาพยากรณ์ว่า ในปี 2567 นี้ ฤดูร้อนของไทยจะยาวนานไปถึงกลางเดือนพฤษภาคม โดยปรากฏการณ์เอลนีโญจะยังมีผลกระทบต่อเนื่อง ทำให้อากาศแห้งแล้งและร้อนจัด ก่อนจะอ่อนกำลังลงเป็นกลางในช่วงเดือนเมษายนถึงมิถุนายน และมีโอกาสถึงร้อยละ 60 ที่จะเข้าสู่ช่วงปรากฏการณ์ลานีญาในช่วงเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม ซึ่งอาจทำให้เกิดฝนตกหนักติดต่อกันและน้ำท่วมได้

นายพูนพงษ์ นัยนาภากรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ ให้ข้อมูลว่า ที่ผ่านมาภาครัฐได้ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรและผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมวางแผนเพาะปลูกและใช้น้ำในการผลิตอย่างรอบคอบเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับสภาพอากาศในปี 2567 นี้แล้ว แต่อาจยังไม่มีการประชาสัมพันธ์ไปยังผู้ประกอบการภาคบริการให้เตรียมความพร้อมรับมือเท่าที่ควร ทั้งนี้ ภาคบริการเป็นภาคธุรกิจที่มีความสำคัญมากต่อเศรษฐกิจของไทย โดยในปี 2566 ภาคบริการมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 61 ของ GDP ไทย คิดเป็นมูลค่ากว่า 10.93 ล้านล้านบาท และครอบคลุมธุรกิจหมวดใหญ่ ๆ ถึง 15 สาขา เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของประชาชน ซึ่งสภาพอากาศอาจส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบต่อผู้ประกอบการภาคบริการ จึงต้องเตรียมพร้อมรับมือเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบทางลบและคว้าโอกาสจากผลกระทบทางบวก

ธุรกิจที่อาจพิจารณาเตรียมการเพื่อ**คว้าโอกาส**จากผลกระทบทางบวกจากสภาพอากาศตามที่คาดการณ์ อาทิ **ห้างสรรพสินค้า และร้านค้าต่าง ๆ** ซึ่งอาจพิจารณาจัดหาสินค้า โดยเฉพาะเครื่องใช้ไฟฟ้ากลุ่มเครื่องปรับอากาศ พัดลม ตู้เย็น ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการซ่อมบำรุงอุปกรณ์กลุ่มดังกล่าวให้เพียงพอ กับความต้องการของผู้บริโภคในช่วงที่เอลนีโญยังไม่คลี่คลาย และจัดหาสินค้ากลุ่มร่ม เสื้อกันฝน และเครื่องเป่าแห้ง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในช่วงฤดูฝนที่อาจได้รับอิทธิพลจากลานีญา กลุ่ม**ธุรกิจร้านอาหาร** อาจคว้าโอกาสจัดจำหน่ายอาหารที่เหมาะสมกับอากาศร้อนในช่วงเอลนีโญ เช่น ไอศกรีม น้ำแข็งไส หรืออาหารไทย อาทิ ข้าวแช่ และแตงโมปลาแห้ง ซึ่งอยู่ในกระแสซอฟต์แวร์ของชาวไทยด้วย ส่วนกลุ่ม**ธุรกิจซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์** ก็อาจพิจารณาเตรียมพร้อมการให้บริการซ่อมแซมยานพาหนะที่ได้รับผลกระทบจากอากาศร้อนในช่วงเอลนีโญและอุทกภัยในช่วงลานีญา ในขณะที่**ธุรกิจกลุ่มการดูแลสุขภาพ**ก็อาจต้องพิจารณาเตรียมการดูแลสุขภาพผู้ได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศ เช่น การเป็นลมร้อน ลมแดด อาหารเป็นพิษ ในช่วงอากาศร้อนจัด ไข้หวัดในช่วงอากาศเปลี่ยนแปลง และโรคน้ำกัดเท้า ตาแดง ตลอดจนไข้เลือดออก ซึ่งเป็นโรคติดต่อและอันตรายที่มาจากน้ำท่วม

นอกจากที่กล่าวข้างต้น ธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับสภาพอากาศอีกกลุ่มที่น่าจับตามองคือด้าน**ข้อมูล ข่าวสารและสารสนเทศ** ซึ่งนำข้อมูลสถิติและภูมิสารสนเทศที่เกี่ยวข้องมาช่วยบริหารจัดการในธุรกิจอื่น ๆ

¹ สภาวะเป็นกลาง คือ อุณหภูมิของน้ำในมหาสมุทรเข้าสู่ช่วงค่าเฉลี่ย สภาพอากาศจะกลับสู่ภาวะปกติ จากช่วงเอลนีโญ ซึ่งอุณหภูมิของน้ำในมหาสมุทรสูงกว่าค่าเฉลี่ย ทำให้สภาพอากาศร้อนและแห้งแล้ง

ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศในแต่ละฤดูกาล ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก โดยเฉพาะในภาคบริการ เช่น การพยากรณ์และวางแผนการจัดการโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานสินค้าและบริการต่าง ๆ บริการกลุ่มนี้ยังช่วยในการวางแผนและบริหารจัดการภาคการผลิตอื่น ๆ ทั้งทางเกษตรและอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นภาคส่วนที่สภาพอากาศและการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลผลิต

ในทางกลับกัน ธุรกิจบริการอีกหลายกลุ่มก็อาจพิจารณาแผน**รับมือ**ผลกระทบทางลบจากสภาพอากาศ อาทิ กลุ่ม**ห้างสรรพสินค้า และร้านค้าต่าง ๆ** ที่ต้องเผื่อระวังสถานการณ์ที่อาจเกี่ยวข้องกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานของสินค้า เช่น อุทกภัย ทำให้ไม่สามารถจัดส่งสินค้าได้ กลุ่ม**ร้านอาหาร** ที่ต้องบริหารจัดการวัตถุดิบให้ไม่เน่าเสียและมีความปลอดภัยตลอดห่วงโซ่การผลิต รวมถึงความต่อเนื่องในการดำเนินงาน กลุ่มบริการ**ขนส่งและโลจิสติกส์** ที่อาจต้องจัดหาและซ่อมบำรุงระบบควบคุมอุณหภูมิสำหรับการขนส่งในห่วงโซ่ความเย็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรับมือกับอุณหภูมิที่จะสูงขึ้นและอาจกระทบต่อสินค้าที่ขนส่ง รวมถึงวางแผนการใช้นานพาหนะและเส้นทางสำรองในกรณีที่เกิดอุทกภัย กลุ่ม**การท่องเที่ยว** เช่น โรงแรม ที่อาจต้องเพิ่มมาตรการเผื่อระวังแขกผู้เข้าพักจากผลกระทบของสภาพอากาศด้วย

ทั้งนี้ แม้ว่าสถานการณ์เอลนีโญและลานีญาจะเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นตามวัฏจักร แต่ก็อาจปฏิเสธไม่ได้ว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกมีส่วนทำให้สภาพอากาศผันแปรและเกิดความสุดโต่งอย่างผิดปกติ ภาคธุรกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคบริการ ซึ่งมีส่วนร่วมอย่างมากในระบบเศรษฐกิจ ก็มีบทบาทสำคัญในการปรับเปลี่ยนสู่การทำธุรกิจที่มีความยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพื่อบรรเทาผลกระทบทางลบที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศที่รุนแรงขึ้นในอนาคต อาทิ การติดตามและลดปริมาณการปล่อยคาร์บอนจากการดำเนินธุรกิจของตน

ผู้อำนวยการ สนค. กล่าวทิ้งท้ายว่า ธุรกิจข้างต้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของภาคบริการที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ และมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในช่วงเวลาที่สภาพอากาศมีความเปลี่ยนแปลงอย่างสุดขีด เช่นในปัจจุบัน จึงขอให้ผู้ประกอบการภาคบริการให้ความสำคัญกับการวางแผนและเตรียมการรับมือเหตุไม่คาดฝันเพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง และสามารถคว้าโอกาสจากความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นได้

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

8 พฤษภาคม 2567